

ACADEMIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA ARHIEPISCOPIA RÂMNICULUI
Centrul de Cercetare a Conlucrării Bisericii Ortodoxe cu
Armata Română „General Paul Teodorescu”
cu sediul la Mănăstirea Dintr-un Lemn

VALENTIN CIORBEA

CONTRAAMIRALUL HORIA MACELLARIU

(1894-1989)

Autobiografii din temniță

*

Miscellanea

Editura Academiei Oamenilor de Știință din România
București, 2016

**Volum apărut cu sprijinul
Ligii Maiștrilor Militari de Marină**

Coperta 1: Dosarul de urmărire informativă. Vol I -
fotografia contraamiralului Horia Macellariu din dosarul de
anchetă

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CIORBEA, VALENTIN
Contraamiral Horia Macellariu (1894-1989): autobiografii
din temniță: Miscellanea / prof. univ. dr. Valentin
Ciorbea. - București : Editura Academiei Oamenilor
de Știință din România, 2016
Conține bibliografie
ISBN 978-606-8636-20-7

355.333.6(498) Macellariu,H.
929 Macellariu,H.

Tiparul execută la SC IFNCON SA - Constanța

Tel.: 0241 580 527

www.infconsa.ro

Dragă Horia, țin să-ți scriu ca să rămână ca document această scrisoare: eu văd în tine ceea ce nu a făcut nici un amiral, de când există această țară.

Aceiunea navală la care ai luat parte ca comandant și pe care ai dus-o la bun sfârșit, deși condițiile erau cât se poate de grele, te trece în istoria marinei noastre pe primul plan și-ți face onoare și tie și marinei. (Sic) (s.n.).

Comandor Constantin Ulic,

(Scrisoare adresată contraamiralului
Horia Macellariu, 4 februarie 1970)

CUPRINS

Contraamiralul Horia Macellariu (1894-1989) – Un destin tulburător	9
Notă asupra ediției	26

SECȚIUNEA I – AUTOBIOGRAFII DIN TEMNIȚĂ

Viața mea	29
Declarațiune	197
Autobiografie din Penitenciarul Dej	229

SECȚIUNEA A II-A – MISCELLANEA

Memoriul contraamiralului Horia Macellariu	239
18 aprilie 1962 – Notă informativă referitoare la surprinderea deținutului Horia Macellariu, matricola 137 din celula 33 a Penitenciarului Rm. Sărăt ciocănind în perete pentru comunicare	293
27 decembrie 1963 – Notă informativă scrisă de sursa „Cristian Vasile” în Penitenciarul Dej privind atitudinea deținutului Horia Macellariu față de regimul politic din România	294
28 ianuarie 1964 – Notă informativă a sursei „Cristian Vasile” referitoare la discuțiile din camera 35 a Penitenciarului Dej. Instruirea sursei pentru supravegherea deținutului Horia Macellariu. Decizia de luare în lucru pe bază de dosar de semnalare a deținutului Horia Macellariu	296
24 februarie 1964 – Penitenciarul Dej. Notă informativă a sursei „Cristian Vasile” privind pe deținutul Horia Macellariu și relațiile sale cu deținutul Stroescu Angelo	299
10 martie 1964 – Notă informativă privind discuții din celula 35 a Penitenciarului Dej. Decizie de luare în lucru pe bază de dosar a deținutului Horia Macellariu	301
26 martie 1964 – Penitenciarul Gherla. Notă informativă privind deținutul Horia Macellariu încarcerat mai întâi în celula 70 și ulterior în 50. Decizie de menținerea luării în lucru pe bază de dosar de caz	303
14 aprilie 1964 – Notă informativă cu privire la afirmații și opinii ale deținutului Horia Macellariu	305
18 aprilie 1964 – Declarația deținutului Tudoran N. Toma referitoare la deținutul Horia Macellariu	308

12 iunie 1964 – Notă a deținutului Puiu D. Ion privind discuțiile avute cu deținutul Horia Macellariu	310
***Document referitor la comportamentul și pedepsele date deținutului Horia Macellariu	312
20 august 1964 – Adresă a Direcției Regionale Cluj a Securității, Biroul „K”, privind contextul în care deținutul Horia Macellariu a scris 209 pagini despre viața și activitatea sa	313
28 august 1964 – Raport al maiorului de Securitate Slăniceanu referitor la domiciliul lui Horia Macellariu	314
15 septembrie 1964 – Cerere adresată de Horia Macellariu Secției Pensii Militare a Ministerului Apărării Naționale	316
14 martie 1965 – Contestația contraamiralului (r) Horia Macellariu la decizia de respingere a cererii de primire a pensiei de serviciu	322
20 martie 1965 – Plan de măsuri în dosarul de verificare a fostului deținut Horia Macellariu	325
17 mai 1965 – Notă informativă a sursei „Mihăilescu” asupra discuțiilor avute cu Horia Macellariu privind situația sa	327
3 iunie 1965 – Raport referitor la luarea în verificare prealabilă a lui Horia Macellariu după eliberarea din detenție	328
1 noiembrie 1965 – Notă informativă a sursei „Barbu Cristea” privind discuțiile avute cu Horia Macellariu	329
20 martie 1967 – Scrisoarea lui Horia Macellariu către colonelul (r) Stelian Marinescu	331
12 iulie 1967 – Solicitare adresată de Horia Macellariu Secției Pensii Militare pentru a î se lua în calcul 6 luni de serviciu	332
17 septembrie 1967 – Copie a scrisorii către comandorul Costin N.Constantiniu	333
11 februarie 1968 – Copie a scrisorii adresate de Horia Macellariu familiei Const. Maftei din Paris	335
18 martie 1969 – Notă extras din scrisoarea expediată de Horia Macellariu către Matteo Nardon din Milano	337
12 ianuarie 1973 – Adeverință referitoare la situația militară a contramiralului Horia Macellariu	338
18 ianuarie 1973 – Adeverință cu privire la încadrarea contraamiralului Horia Macellariu la Subsecretariatul de Stat al Marinei	340
30 ianuarie 1973 – Cerere adresată de Horia Macellariu Ministerului Apărării Naționale, Sectorul Pensii, comisia de contestații	341
1 decembrie 1983 – Scrisoarea căpitanului de port I Octavian Sved adresată contramiralului (r) Horia Macellariu	343
SECTIUNEA A III-A – IMAGINI FOTOGRAFICE	349

CONTRAAMIRALUL HORIA MACELLARIU (1894-1989) – UN DESTIN TULBURĂTOR

Parcursul vieții contraamiralului Horia Macellariu, aşa cum se conturează din diverse surse istorice, edite și inedite, poate fi sintetizat prin următoarele cuvinte: **un destin tulburător**.

S-a născut la 10 mai 1894 la Craiova în familia unui inginer silvic, modestă din punct de vedere material, cu mulți copii, descendenta pe linie paternă dintr-un neam de boieri din Tara Românească stabiliți în secolul al XVI-lea în Miercurea Sibiului, iar pe linie maternă pe filiația căpitanului Constantin Popescu, veteran al Războiului de Independență. A primit de la părinți o educație bazată pe puternice valori morale și patriotice.

Primii ani ai copilăriei i-a petrecut la Călimănești-Căciulata într-un peisaj montan, cu păduri și ape repezi, dintre cele mai frumoase din România. Studiile primare le-a făcut la Pitești, Râmnicu Vâlcea, iar cele liceale la Colegiul Național „Mihai Viteazul” din București.

Impresionat de silueta navelor militare și de transport admirale în cadrul unor excursii cu colegii la Calafat și Constanța, unde a admirat crucișatorul „Elisabeta”¹ și a descoperit în plimbarea cu barca tăria parfumului brizei mării s-a decis să se facă, când va fi mare, cum spun copiii, marină în Marina Militară spre deziluzia părinților care îl doreau inginer de mine. Și-a urmat destinul înscriindu-se la Școala Militară de Artillerie, Geniu și Marină, Secția Marină, pe care a absolvit-o în anul 1915.²

-
1. *Crucișatorul „Elisabeta”* – crucișator ușor construit de chantierul „Armstrong” din Anglia. Numele de „Elisabeta” i-a fost acordat de Regele Carol I. La 5 noiembrie 1888 a lansat ancora în portul Galați. Crucișatorul „Elisabeta” era la momentul intrării în serviciu o navă modernă dotată cu instalații de ultimă oră. Avea o lungime de 73,15 m, lățime la cuplu-maistru – 9,44 m, un deplasament de 1265 tone, pescăj mediu de 3,70 m. Nava a avut o carcasă cuirată de 50 mm, fiind înzestrată cu 4 cazane cu aburi. Motorele dezvoltau o viteză medie de 13 Nd. Putea naviga și cu vele. Ca armament crucișatorul a fost dotat cu 4 tunuri „Krupp” de 150 mm și 4 tunuri lanstorpile. Timp de 25 de ani a fost principala navă militară a României, cu misiuni de apărare a litoralului maritim, pregătirea echipajelor și reprezentare internațională. În anul 1930 a fost tăiat și părțile metalice preluate de Societatea „Reșița” (vezi Valentin Ciorbea, Georgeta Borandă, *Istoricul crucișatorului „Elisabeta”*, Editura University Press Constanța, 2004 (Passim), Marian Moșneagu, *Crucișatorul „Elisabeta” în campanie*, Editura Militară, București (Passim)).
 2. Contraamiral Horia Macellariu, *În plin uragan. Amintirile mele*. Prefață și îngrijirea ediției Ioana-Maria Ionescu, Editura Sagittarius, București, 1998, p. 7 și urm; Marian Moșneagu, *Dicționarul marinarilor români*, Editura Militară, 2008, pp. 283-290.

După încheierea războiului a frecventat Școala de Aplicație a Marinei și Școala de Informații pentru ofițeri superiori, absolvită pe 21 aprilie 1923. Este trimis în Franța la celebra instituție de învățământ a Marinei franceze – Școala de Război Naval de la Paris (15 noiembrie 1927 – decembrie 1928) unde obține rezultate remarcabile, clasificându-se al doilea în promoție la finalul cursurilor. Caracterizarea viceamiralului Durand-Viel exprimă succint, dar extrem de elocvent personalitatea, prestigiul și imaginea locotenent-comandorului Horia Macellariu: „este un ofițer intelligent, cultivat, de educație perfectă, de rațiuni foarte agreabile. Posedă o cultură latină și o cunoaștere a limbii și literaturii franceze care îl apropie de noi și care l-au pus în situația unea de a profita foarte mult de învățământul școlii noastre. A trecut foarte bine examenele de sfârșit de curs. Lucările sale tactice și istorice au fost foarte bine apreciate de juriu care i-a atribuit «Foarte bine». Brevetul de Stat-Major i-a fost decernat. A făcut onoare ţării sale și corpului său și lasă la Școala de Război Naval ca ofițer și camarad cea mai bună amintire”.³ Pentru pregătirea sa, amiralul Durand-Viel l-a ambarcat, fără ca autoritățile române să-o ceară, în Statul Major al Forțelor Maritime din Mării din Mediterana a cărui comandă a preluat-o, la Escadra a I-a, formată din nave noi „unde nu păsise nici un străin”, cursanții din alte țări fiind repartizați la Escadra a IV-a formată din nave mai vechi.⁴ Conducerea Marinei Militare nu i-a aprobat ambarcarea. Peste ani, într-o scrisoare din 11 februarie 1968, trimisă în Franța familiei Constantin Maftei, avea să precizeze: „Tot ce am învățat în Franța eu am aplicat în război, cu succes și fără schimbare; sunt recunoscător Marinei Franceze și șefilor ei ca și profesorilor ce m-au deprins”. (S.n.)⁵

Rezultatele obținute de locotenent-comandorul Horia Macellariu în Franța l-au determinat pe generalul de divizie H.Cihoski să aprobe propunerea inspectorului general al Marinei, Vasile Scodrea, de a publica în Monitorul Oastei din 1929 circulara numărul 402 în care după ce menționează nota 14,3 obținută la examen, „clasificată” a 2-a și calificativul „foarte bine” se motiva decizia de a-i face cunoscute rezultatele prin Monitorul Oastei contribuind la „stimularea celor ce sunt trimiși în străinătate”.

A urmat de asemenea cursurile Facultății de Drept a Universității din București, unde a susținut și doctoratul în științe economice și politice.

Începând cu 15 iunie 1915 când a fost avansat sublocotenent a urcat în ierarhia militară după cum urmează: locotenent – 1 aprilie 1917, căpitan – 1 octombrie 1919, locotenent-comandor – 25 martie 1928, căpitan-comandor – 1935, comandor – 30 noiembrie 1939 și contraamiral – 23 martie 1944.⁶

Pentru a ilustra remarcabila sa carieră redăm principalele funcții îndeplinite. La 15 august 1916 a fost mobilizat la partea activă a Forței de Operațiuni româno-ruse de pe Dunăre, ca locuitor al comandanților navei „Prințul Nicolae” a cărei comandă a preluat-o peste câteva luni, la 16 decembrie 1916, deși avea numai gradul de sublocotenent. S-a remarcat în luptele de la Turtucaia, Rasova și Hârșova. La 1 decembrie 1918 a fost detașat la Serviciul Geografic al Armatei. În perioada februarie 1920 – mai 1923 a îndeplinit funcția de comandant al Școlii de Pilotaj și Hidrografie. A fost ambarcat în 1923 pe distrugătorul „Mărășești”, afirmându-se

3. Apud Nicolae C.Petrescu, *Contraamiralul Horia Macellariu. „Glorie – dulce și amară povară”*, Editura și Tipografia Europroduct, Pitești, 2005, p. 15.

4. Arhiva CNSAS – I-375781, vol. I, f. 175.

5. *Ibidem*, p. 16

ca un eminent ofițer prin modul ireproșabil în care a îndeplinit însărcinările și ordinele primite. Este numit comandant al torpiloarelor „Lepri” (1923-1924) și „Vârtejul” (martie – mai 1925). La încheierea stagiului de comandă pe torpiloul „Vârtejul” este detașat la Marele Stat Major iar în 1928 la Inspectoratul General al Marinei. Revine la nave în postura de comandant al monitorului „Lascăr Catargiu”.

Perioada 1932-1936 a petrecut-o la Școala Superioară de Război ca profesor, inspector de studii și comandant al Secției de Marină. Este promovat șef de Stat Major al Diviziei de Mare și comandant al monitorului „Mihail Kogălniceanu” (15 iunie – 3 noiembrie 1937). La 3 noiembrie 1937 a preluat funcția de șef de Stat Major la Comandamentul Forțelor Maritime până în 18 aprilie 1938, când este numit comandant al distrugătorului „Regina Maria”, funcție pe care a deținut-o până la 30 noiembrie 1939. Cu această navă a transportat la Balcani cesta care conținea inima Reginei Maria. În noiembrie 1938 a executat cu nava un marș la Istanbul având la bord delegația oficială care a reprezentat România la funeraliile președintelui Turciei, Mustafa Kemal Atatürk.

Ulterior ocupă funcția de subșef de Stat Major în Comandamentul Marinei Regale (30 noiembrie 1939 – 20 mai 1940), urmată de secretar general pentru Marină în Ministerul Aerului și Marinei (20 mai 1940 – 26 decembrie 1941).

Expertiza sa în domeniul maritim este recunoscută și în plan internațional. A fost consultant militar în Comisia de Investigații a Societății Națiunilor și reprezentant al României în Comisia Permanentă Consultativă de pe lângă Societatea Națiunilor pentru probleme navale.

După intrarea României în cel de-al Doilea Război Mondial (22 iunie 1941) a fost mobilizat la Marele Cartier General unde elaborează ordinele referitoare la conducerea operațiunilor executate de unitățile Marinei, independent și în cooperare cu trupele terestre și Aviație. A fost numit și atașat pe lângă Misiunea Navală Germană instalată în București căreia i s-au subordonat Forțele Maritime Române.

Un nou pas în cariera contraamiralului Horia Macellariu, care i-a permis să-și afirme calitățile excepționale de comandant, curajul și creativitatea, s-a produs la 26 ianuarie 1942 când a preluat comanda Escadrilei de Distrugătoare⁶, cea mai importantă unitate a Forțelor Navale Maritime, funcție pe care a deținut-o până la 8 mai 1943. Încă din 23 aprilie este numit comandant al Forțelor Navale Maritime, post ocupat până la 2 septembrie 1944.

Contraamiralul Horia Macellariu a condus cu succes în Marea Neagră Forța Maritimă în operațiuni de maximă importanță, de minare, siguranța convoaielor, de aprovisionare și evacuare din Crimeea. Vîrful operațiunilor comandate de contraamiralul Horia Macellariu, care se înscrise ca fiind cele mai complexe și însemnante din istoria Marinei Române le-a constituit evacuarea trupelor germane și române din Crimeea, cunoscută sub denumirea *Operația 60.000*⁷, condusă magistral, fără pierderi în nave și oameni în convoiale românești deși s-a executat din contact nemijlocit cu aviația sovietică. A avut o contribuție majoră, împreună cu generalul Costin Ionașcu, la desprinderea unităților navale române de cele germane după actul de la 23 august 1944,

6. Escadrila de Distrugătoare a avut în componență patru nave: N.M.S. „Regele Ferdinand”, N.M.S. „Regina Maria”, N.M.S. „Mărășești” și N.M.S. „Mărăști”. (Jipa Rotariu, Ioan Damaschin, *Glorie și dramă. Marina Regală Română 1940-1945*, Editura „Ion Cristoiu”, București, 2000, p. 257).

7. *Ibidem*, pp. 132-158; Dorin Mara, *Marina Regală a României în cel de-al Doilea Război Mondial*. Editura Economică, 2000, pp. 74-84.

impunerea evacuării Constanței de toate tipurile de unități ale Reichului și salvarea orașului de la o posibilă catastrofă.

Apreciind rolul contraamiralului Horia Macellariu la evacuarea din Crimeia comandorul C.Ulic, într-o scrisoare pe care i-a adresat-o, la 4 februarie 1970, data publicității în 1998 îi scria: „Dragă Horia, ţin să-ți scriu ca să rămână un document această scrisoare: eu văd în tine ce nu a făcut nici un amiral de când există această țară. Acțiunea navală la care ai luat parte ca comandant și pe care ai dus-o la bun sfârșit deși condițiile erau cât se poate de grele, te trece în istoria marinei noastre pe primul plan și îți face onoare ție și marinei”. (Sic) (S.n.).⁸

După sosirea sovieticilor pe litoralul românesc a gestionat în condiții de mare presiune și amenințări din partea acestora relațiile cu ei. A fost numit comandant al Dobrogei iar la 28 septembrie 1944 încadrat la Subsecretariatul de Stat al Marinei, comandant al Școlilor Marinei. La 23 aprilie 1945 a fost trecut în rezervă în mod abuziv și nemeritat. 16 decorații acordate de România, Franța și Germania sunt dovezi ale carierei sale militare de excepție.

Încearcă să-și găsească un serviciu însă nu este ajutat iar „toți cei care mai înainte se făleau că mă cunoșteau și poate se folosiseră de aceasta, acum se îndepărtau și evitau contactele cu mine”.⁹ Constată cu surprindere când este chemat la Comisia de aplicare a armistițiului că lucrau ofițeri de marină care pe motiv că avuseseră soții străine ca etnie sau frecventaseră asociații secrete fuseseră îndepărtați dar reprimiți în armată de guvernul dr. Petru Groza în baza Înaltului Decret 860 prin aplicarea Legii supra-numeralului.

După trecerea în rezervă, contraamiralul Horia Macellariu a început să fie vânat de Comisia Aliată de Control (sovietică) din România. Este trecut pe lista criminalilor de război pe motiv că „din mai până în decembrie 1940 fusesem secretar general la Ministerul Aerului și Marinei”.¹⁰ I se fac două denunțări. La 6 iunie 1945 generalul Susaikov, vicepreședinte al Comisiei Aliate de Control (Sovietică) s-a adresat printr-o scrisoare guvernului României condus de dr. Petru Groza în care îi aduce contraamiralului Horia Macellariu înviniuri severe: colaborator apropiat al viceamiralului Helmuth Brinkman, comandantul Marinei germane din Marea Neagră, atitudinea criminală după 23 august 1944 întrucât ar fi facilitat retragerea armatei germane și, mai mult, pregătirea acțiunilor pentru a respinge debarcarea trupelor sovietice pe litoralul românesc. În concluzie generalul Susaikov solicita în cazul lui Horia Macellariu aplicarea articolului 14 al Convenției de Armistițiu ce prevedea asumarea de către guvernul României și Înaltul Comandament Român „să colaboreze cu Înaltul Comandament Aliat (Sovietic) la arestarea și judecarea persoanelor acuzate de crime de război”.¹¹

Al doilea a fost semnat de acuzatorul public Safir. În baza celor două acuzații „scrise la aceeași mașină de scris și având același conținut”¹² este trimis abuziv de secretarul general al guvernului dr. Petru Groza în ancheta Tribunalului Poporului. După cercetări intense pe documente și interviewarea mai multor martori, Cabinetul 7 al Tribunalului Poporului a întocmit un referat în care explica evenimentele din zilele de 23-31 august 1944, rolul avut de contraami-

8. Apud Contraamiral Horia Macellariu. *În plin uragan*, p. 11.

9. Vezi *Memoriul* (dosarul personal) de la p.

10. Marin Moșneagu, *Dicționarul*, p. 289.

11. Idem, *Elita Marinei Regale Române și Rezistența anticomunistă*, Editura Militară, București, 2010, p.75.

12. Contraamiral Horia Macellariu, *op.cit.*, p. 154.

ralul Horia Macellariu concluzionând în mod corect și în spiritul adevărului că faptele imputate acestuia „nefiind dovedite, nu se poate face în speță, aplicarea niciunui text din Legea nr. 312/1945 în sarcina sa negăsindu-se nici o culpabilitate”.¹³

La aceeași concluzie a ajuns și comisia formată din viceamiralul Alexandru Gheorghiu și generalul de divizie Pălăngceanu constituită la solicitarea contraamiralului Horia Macellariu. Deși a fost scos din cauză de acuzatorul public Dumitru Săracu „chestiunea nu a fost închisă”¹⁴ după cum preciza Horia Macellariu în declarația din 21 aprilie 1948 în fața organelor de anchetă penală. Nu a fost închisă deoarece viceamiralul Bogdenko, vicepreședintele Comisiei Aliate de Control (Sovietică) a respins referatul Tribunalului Poporului în „afacerea contraamiralului Macellariu Horia” întrucât, se menționa în document, „se prezintă nemotivată și nedreaptă” și în consecință „perseverează asupra continuării de cercetări contra vinovatului și tragerea sa la răspundere”.¹⁵

Ministrul de Război, generalul Constantin Vasiliu-Rășcanu a aprobat constituirea unei noi comisii formată din generalii Mihai Lascăr, George Nicolau și Ioan Popescu pentru efectuarea unei cercetări administrative privind activitatea desfășurată de contraamiralul Horia Macellariu pe timpul evenimentelor din august 1944. Comisia a clarificat evenimentele privind raporturile Marinei Regale Române cu Flota germană din Marea Neagră și a conchis că în retragerea navelor celor de-al Treilea Reich din România Horia Macellariu a acționat în funcție de poziția guvernului de la București și implicațiile strategico-tactice determinante de alăturarea Armatei Române Coaliției Națiunilor Unite. În acest sens raportul comisiei sublinia că „până la primirea ordinului de dezarmare a armatei germane la 23 august 1944 atitudinea față de flota de litoral a fost cea decurgând din comunicatul guvernului care asigura armata germană că se pot retrage în liniște, cu condiția categorică de a nu fi agresivă. Plecarea flotei germane fără luptă din portul Constanța s-a produs în urma unui act de comandament, lămurit prin justificările aduse și având la bază numai consideraționi de ordin militar strategico-tactic. Orice alte interpretări ating buna credință, loialitatea, sinceritatea și onoarea sa (a contramiralului H.Macellariu – s.n.) nu poate fi pusă în discuție”.¹⁶ În urma analizei comisiei celor trei generali Parchetul Curții București a emis Ordonața din 10 august 1946 ce dispunea „scoaterea de sub orice învinuire a contraamiralului Horia Macellariu”.¹⁷

În consens cu opinia majorității românilor că guvernul dr. Petru Groza a fost impus la 6 martie 1945 de trupele sovietice ocupante, contraamiralul Horia Macellariu a considerat că în calitatea sa de militar are datoria patriotică să apere ordinea constituțională și monarhia. În memorial adresat Secției pensii militare din Ministerul Apărării Naționale la 15 septembrie 1964 explică poziția sa din anul 1945: „Condițiile, împrejurările, mediul în care m-am aflat în 1945 mi-au format convingerea că poporul muncitor român (manual, tehnic și intelectual) nu

13. Apud Marian Moșneagu, *op.cit.*, p. 77; Legea nr. 312 din 24 aprilie 1945 publicată în Monitorul Oficial nr. 94/24 aprilie 1945 se referă la urmărirea și sancționarea celor vinovați de dezastrul țării sau de crime de război.

14. *Ibidem*, p. 94.

15. *Ibidem*, p. 79.

16. Apud Col.dr. Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Horia Macellariu a făcut onoare țării sale* în „Magazin istoric”, anul XXX, nr. 7, iulie 1996, p. 12.

17. *Ibidem*.

acceptă regimul de la 6 martie 1945 la care s-a adăugat datoria ce o aveam ca ofițer de a apăra statul constituțional de atunci. Eram un ofițer al României și nu puteam să am o altă comportare decât cea pe care am avut-o. Nu aceasta ca o scuză. Am făcut ceea ce trebuia să fac ca ofițer. Și eu nu eram decât un ofițer!”.¹⁸ S-a apropiat de Mișcarea Națională de Rezistență anticomunistă creată de generalul Aurel Aldea fiind „abilitat de Maiestatea Sa Regele în această mișcare. Nu se poate concepe că o abilitate din partea Șefului Statului într-o anumită sarcină a unui cetățean înseamnă tulburarea ordinii și siguranței statului” preciza într-un memoriu scris în închisoarea de la Aiud în 23 aprilie 1948.¹⁹

Într-o declarație din 21 aprilie 1948 dată în fața organelor de anchetă recunoaște că a contactat ofițeri de marină, foști subordonați, în scopul „de a întreține trează flacără națională și credința în redobândirea acestor libertăți constituționale. Căci crima ce o socotesc că nu mi se poate imputa este această libertate spre care năzuiește poporul român”.²⁰ Stabilește legături cu grupul inginer Ioan Bujoiu, se implică în organizarea manifestației de la 8 noiembrie 1945 pro-monarhie desfășurată de ziua de nume a Regelui Mihai și i se încredințează conducerea Mișcării de Rezistență în București.

Locuința îi este percheziționată la 27 mai 1946. Este data la care a intrat în ilegalitate timp de 22 de luni. Află că membri ai organizației Sumanele Negre au fost arestați. Decide să intre în clandestinitate. Își părăsește locuința, locuiește la diverse adrese ajutat de prieteni sub nume și profesii menite să-l protejeze. Acceptă cu jenă și numai sub formă de împrumut sume de bani pentru a achita chiria și a-și asigura necesarul de alimente.²¹

La 18 noiembrie 1946 a fost condamnat în contumacie de Curtea Militară de Casare și Justiție, Instanța de fond²² la „muncă silnică pe viață, cu acordarea de circumstanțe atenuante pentru complotare întru distrugerea unității statului (...) Cu unitate de voturi la 25 de ani muncă silnică prin circumstanțe atenuante (...) pentru complicități la păstrarea de armament, muniționi și exploziv. Cu unanimitate de voturi îl condamnă la 10 ani detenție riguroasă, 5 ani degradare civică și 50.000 lei cheltuieli de judecată pentru răzvrătire, făcând aplicaținea (...) va executa pedeapsa cea mai grea”.²³

A fost dat în urmărire generală. Pentru a se ajunge la Horia Macellariu a fost pus sub filaj căpitanul Ioan Rădescu, ofițer de marină activ, fost aghiotant al contraamiralului.²⁴

Într-o notă informativă datată 15 ianuarie 1947 se consemnează că a fost recunoscut de locotenent-comandorul Stoenescu care descrie cum era îmbrăcat „palton gri și pălărie neagră” când părăsea o frizerie de pe str. Popa Nan. A reușit să se facă nevăzut pe str. Macet. Informatorul conchidea: „NU EXISTA NICI UN DUBIU ASUPRA IDENTITĂȚII SALE”.²⁵ (Sic).

18. Arhivele Militare Române (A.M.R.), fond Direcția finanțiară, Secția pensii militare, inventar nr. 7871, anul 1990, dosar nr.crt. 2660, f. 33-34.

19. Apud Col.dr. Alesandru Duțu. Florica Dobre, *op.cit.*, p. 14.

20. Apud Marian Moșneagu, *op.cit.*, p. 94.

21. *Ibidem*, p. 98.

22. Completul a fost format din președinte, general de armată Atanasiu Vasile, membri: general de corp de armată Lascăr Mihail, general de corp de armată Argeșanu Constantin, general de divizie Niculescu R.Cociu și general de divizie Crețulescu Ilie. (*Ibidem*, p. 94).

23. *Ibidem*, p. 93.

24. Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (C.N.S.A.S.), dosar I-375781, vol.2, f.60.

25. *Ibidem*, p. 63.

Nu abandonează lupta, nu se resemnează și continuă activitatea legată de Mișcarea Națională de Rezistență. Inițiază o scrisoare către fostul președinte al Consiliului de Miniștri între 6 decembrie 1944 – 28 februarie 1945, generalul Nicolae Rădescu care se refugiase în străinătate. Redactată la 10 februarie 1948, epistola mai purta semnătura a doi ingineri, Gheorghiu și Nîțescu, și ei implicați în Rezistență și a fost făcută în numele Grupului Economic al Laboratoarelor Unite. Scrisoarea trebuia transmisă generalului prin intermediul colonelului american Lowell. Nicolae Rădescu era rugat să solicite „mijloace de la anglo-americani, de asemenea să sondeze dacă și când va izbucni un război între americani și ruși, când organizațiile noastre vor păsi la acțiune”.²⁶

Pentru a fi pregătiți în situația unor schimbări internaționale dorite de Mișcarea Națională de Rezistență în luna februarie 1948 „Horia Macellariu și colaboratorii săi au întocmit și lista unui guvern” care să preia imediat conducerea în România.²⁷

Pribeag prin București a dorit să-l întâlnească, undeva pe strada Mihai Bravu, pe locotenent colonelul Alexandru Popovici pentru a-l ajuta să-și găsească o nouă locuință. Acesta îi propune să traverseze strada. În momentul când au ajuns pe celălalt trotuar „vreo 20 de oameni din mulțimea trecătorilor s-au năpustit asupra mea cu pistoale și m-au înconjurat. Era ziua în amiaza mare”.²⁸ În *Autobiografia* scrisă în Penitenciarul Dej, la 10 martie 1964, avea să noteze: „se dă de urma mea și sunt predat de lt.col (adm) Popovici Al. la o întâlnire cu acesta la 19 aprilie 1948”.²⁹ Introdus într-o mașină care aștepta este dus la Ministerul de Interne în fața lui Mișu (Dulbergher) Dulgheru, unul din cei mai sănătoși tortionari ai Securității.³⁰ Este interogat după „ancheta la tură” imediat de către anchetatorul Ion Vlăduțiu „dar cu schimbul și de alții, pentru că dura câte 90 de ore”. Era lăsat câteva minute „abia atipeam – va relata mai târziu – pe scaun după care mă scuturau cu brutalitate și o luau de la început”.³¹

Ancheta a durat „vreo șapte luni iar dosarul rezultat este format din declarații scrise de mine dar dictate de anchetatori cuvânt cu cuvânt, sub presiune, problemele fiind repetate mereu și mereu. Eu nu mai erau eu, conținutul declarațiilor nu-mi aparținea, aşa mi-a venit în cap să arăt acest lucru pentru viitorime: am semnat acele documente cu numele meu scris cu litera mare *M*, când adevărata mea iscălitură, cunoscută de toți și scrisă pe tot ce semnasem de-a lungul vieții era cu literă mică *m* (poate istoricul vor remarcă acest lucru). Era limpede că ancheta nu era preocupată de a afla adevărul, ci era preocupată de a tăcu un «adevăr» inexistent, dar care putea fi înăscărat în abaterea de la lege”.³²

Este obligat să semneze mai multe declarații. Într-un astfel de document din 21 aprilie 1948 tăcuitorul de anchetatori se menționează că a aderat la Mișcarea Națională de Rezistență și a luat legătura cu ofițeri de marină precum căpitan comandorul Eftimie Ștefan, comandorul Toma Matei, locotenent-comandorul Marcel Tăutu, comandor Condeescu Dumitru, comandorul de

26. Apud Col.dr. Alesandru Duțu, Florica Dobre, *op.cit.*, p. 13.

27. *Ibidem*.

28. Contraamiral Horia Macellariu, *op.cit.*, p. 202.

29. Arhiva CNSAS – I-375781, vol. I, f. 248.

30. Doina Jela, *Lexiconul negru. Unelte ale represiunii comuniste*. Editura Humanitas, București, pp.106-108.

31. Contraamiral Horia Macellariu, *op.cit.*, p. 203.

32. *Ibidem*, p. 203-204.

aviație Marin Anton, colonelul Popovici, locotenent colonelul Eugen Plesnilă, personalități ca Ioan Bujoiu, Vintilă Brătianu, Roxin secretar general al Partidului Național-Tărănesc s.a.³³ Schițează structura organizației și ramurile ei. Într-o Notă este prezentat ca „membru de vază al Partidului Național-Tărănesc”.³⁴

Într-o relatare din 15 mai 1948 „în continuarea declarațiilor anterioare recunoaște legăturile cu generalii Aldea și Eftimie și alte aspecte ale activității sale în Mișcarea Națională de Rezistență”. La 20 aprilie 1948 precizează că a avut „organizația mea proprie” în cadrul structurii conduse de inginerul Ioan Bujoiu, cu trei șefi de ramură căpitan-comandorul Eftimie Ștefan, comandorul Toma Matei și avocatul Polizu. Al patrulea șef de ramură a fost comandorul Dumitru Condeescu cu misiunea „să recruteze oameni în grupe mici de 4-5 membri care la rândul lor să recruteze mai departe. Scopul organizației era răsturnarea regimului democratic pe cale de violență și instaurarea regimului monarchic sub Mihai”.³⁵

După arestare solicită „să facă opoziție în termen legal” la condamnarea în contumacie. Nu i s-a dat curs cererii, mai mult este implicat în Procesul Marii Libertăți Românești început la 27 octombrie 1948. Atrage atenția anchetatorilor că nu poate fi „condamnat de două ori pentru aceleași inculpări”, dar cazul Horia Macellariu „e conform voinei tortionarilor”.³⁶

Înainte de a intra în sala de judecată i se atrage atenția ce nu are voie să spună, ce trebuie să declare sub amenințarea că „tot restul vieții voi avea mult de suferit”.³⁷ Nici un cuvânt despre actul de piraterie al flotei românești de către sovietici, date privind prizonierii germani la 23 august, referiri la mareșalul Antonescu și negocierile pentru armistițiu. I s-a cerut să-l acuze pe Regele Mihai și regimul burghezo-moșieresc.³⁸ De teamă că nu va urma instructajul, completul de judecată nu i-a mai acordat ultimul cuvânt.

Sentința în cel de-al doilea proces s-a dat la 2 noiembrie 1948. Este condamnat din nou la muncă silnică pe viață pentru „crimă de înaltă trădare”, 7 ani închisoare corecțională, 20.000 lei amendă și 5 ani interdicție corecțională, 25 de ani muncă silnică și 10 ani degradare civică pentru „crima de organizare și participare la organizații de tip fascist, politice și paramilitare, 10 ani temniță grea și 5 ani degradare civică pentru crima de complot în scop de răzvrătire”. Conform articolelor 104 și 105 din Codul penal instanța a decis executarea „celei mai grele pedepse – muncă silnică pe viață și 20.000 lei amendă – iar în baza articolului 193 s-a confiscat averea”.³⁹

Deși a solicitat, „veșnic să mi se comunice sentința fondului pentru a-mi formula motivele de casare”, așteptat zadarnic, „eu, condamnatul, n-am reușit nici după 10 ani să cunosc motivarea sentinței condamnatoare”.⁴⁰ Fără a fi înștiințat la doi ani se judecă recursul și, evident, i-a fost respins. Aflat despre aceasta la eliberare.

33. Marian Moșneagu, *op.cit.*, pp. 94-104.

34. *Ibidem*, p. 106.

35. *Ibidem*, p. 111.

36. *Ibidem*, p. 118.

37. Contraamiral Horia Macellariu, *op.cit.*, p. 210.

38. *Ibidem*.

39. Apud Col.dr. Alesandru Duțu, Florica Dobre. *op.cit.*, p. 118.

40. Apud Marian Moșneagu, *op.cit.*, p. 118.

A fost încarcerat pe 4 noiembrie 1948 ca deținut politic la Aiud, închisoare apreciată de cercetătorii specializați în istoria sistemului concentraționar românesc „drept cel mai important și mai dur loc de detenție”.⁴¹ După cum declară într-o cerere adresată la 23 aprilie 1958 directorului general al Penitenciarelor la Aiud, timp de 10 ani a suportat în zarcă, pavilion distinct al închisorii un „regim celular, la secret, fără contact cu familia (oral, scris sau ajutor), fără muncă, carte sau scris, fără aer, lumină, soare, fără a ști ce se petrece în lume sau a putea să mă manifest”.⁴² (Sic)

Condițiile draconice de detenție din zarcă au fost recunoscute de Gheorghe Crăciun, comandantul închisorii Aiud între anii 1958-1964: „Regimul cel mai aspru era aplicat la deținuții din zarcă: aceasta avea o clădire izolată cu celule de aceiași (sic!) mărime ca și cele din cellular, cu scânduri pe jos, dar cu supraveghere mai bună și cu posibilități de control, căci deținuții luau mai greu legătura între ei, fiind lipsiți de posibilitățile de a comunica cu semne acustice sau când ieșeau la plimbare”.⁴³ (Sic)

Pentru ca distinsul cititor, mai puțin avizat cu sistemul concentraționar de la Aiud, să-și formeze o imagine veridică redăm din bogata literatură memorialistică privind închisoarea⁴⁴, mărturia reputatului profesor de psihologie din Cluj Nicolae Mărgineanu și el încarcerat timp de 16 ani: „Acum aveam o ratie de mâncare ce putea urca la cel mult 800 de calorii. Drept la pachet nu aveam, iar foc în 1948-1949 am avut numai de la 15 ianuarie la 1 martie. Nu aveam nici pat, nici saltea, ci doar o jumătate de rogojină și o jumătate de pătură, ruptă și ea. Mai târziu mi s-a interzis și odihnă de la 5 dimineață până la 10 seara. Iar dacă singuri fiind încercam să schimbăm o vorbă cu vecinii de cameră pe la ușă ori prin pereți, atunci eram nu numai bătuți ci și pedepsiți cu reducerea mâncării la jumătate”.⁴⁵

Din perioada detenției la Aiud avem două momente consemnate în documente referitoare la Horia Macellariu. La 27 februarie 1957 într-un memoriu își va sintetiza „crezul vieții și acțiunii, rezumat elocvent” cum remarcă recent reputatul cercetător Cornel Tucă⁴⁶ cu următoarele mărturisiri: „N-am fost trădător, un necredincios, răzvrătit sau complotist împotriva patriei sau neamului. M-am bătut pentru întregirea neamului românesc, m-am bătut pentru granițele lui sfărâmate. Am dorit ca țara mea, în care m-am născut liber, fiecare locuitor, indiferent de originea etnică, de credința religioasă, de starea socială și de ideile sale politice să fie liber și egal și fără teamă, supunându-se fără constrângere voinței majorității poporului, exprimată liber și fără teamă, iar neamul meu să fie independent și stăpân pe destinele lui, respectând coexistența și drepturile celorlalte neamuri”.⁴⁷

41. Andrei Muraru (coordonator) §.a. *Dicționarul penitenciarelor din România comunistă (1945-1947)*, Editura Poliroom, Iași, 2008, p. 73.
42. Apud Marian Moșneagu, *op.cit.*, p. 118; Col dr. Alesandru Duțu, Florica Dobre, *op.cit.*, p. 16.
43. Apud Andrei Muraru, *op.cit.*, p. 81.
44. Vezi Dumitru Cătălin-Rogojanu, *Imaginea tortionarului comunist reflectată în memorialistica universului concentraționar românesc (1947-1989)*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2014, pp. 52-54.
45. Nicolae Mărgineanu, *Mărturii asupra unui veac zhuciumat*, Editura Fundației Culturale Române, București, 2002, p. 336-337.
46. Felicia Tucă, dr. Cornel Tucă, *Răsplata pentru un erou: contraamiralul Pompiliu-Ioan-Horia Macellaru*, în „Misiunea”, anul II, nr. 1(2), 2015, p. 56.
47. Apud dr. Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români (1944-1964)*, Editura Enciclopedia, București, 1997, p. 173-174.

A doua mărturie despre deținutul Horia Macellariu din perioada Aiud aparține lui Nichifor Crainic cu care de altfel stătuse în închisoarea Rm. Sărat. Acesta nota ulterior că „amiralul, o forță de bărbat în libertate, cu ochi albaștri ca marea, de două ori mai înalt decât mine, avea acum o siluetă în formă de C și era totuși un neastămpărat. Ca marinări stăpânea cu repeziciune uimitoare alfabetul Morse ajuns la închisoare mijloc universal de comunicare de la celulă la celulă”.⁴⁸

În aprilie 1957 la Aiud a avut loc ca reacție la înăsprirea regimului carceral introdus după evenimentele din Ungaria din 1956 o grevă a deținuților care a durat 23 de zile. Direcția generală a Penitenciarelor a decis mutarea unor deținuți la penitenciarul Râmnicu Sărat, care oferea condiții optime de izolare.⁴⁹ Aici conduceau torționarii căpitan Alexandru Vișinescu în calitate de comandant al penitenciarului și ofițerul politic Vasile (?) Lupu. Între cei mutați a fost și Horia Macellariu care a ajuns la Rm. Sărat pe 4 aprilie 1958. Condițiile erau dramatice. Iată cum descrie Augustin Vișă locul detenției: „Eu am fost urcat la etajul I, într-o celulă strâmtă, cu un pat, măsuță pe trei picioare, o banchetă mică, un vas cu apă și hârdău. Ușa era din fier masiv cu vizor și o deschizătură pentru gamela cu mâncare. O fereastră în formă de crenel aducea în minuscula încăpere o lumină opacă. Constat că plafonul e din tablă ondulată, groasă, peste care era cărămidă acoperită cu asfalt, dușumeaua era la fel. Mi-au scos cătușele de la picioare. Două zile s-au chinuit să taiie niturile. Dalta era tocată iar nicovala se mișca sub loviturile de ciocan. Bomfaier nu aveau. Am simțit dureri îngrozitoare. Peste tot domnea o liniște de cimitir. Paznicii aveau papuci de pâslă ca să nu se simtă, ca să poată supraveghea interiorul celulelor fără să fie auziți”.

Corneliu Coposu mărturisea la rândul său despre teribila închisoare: „Fiecare deținut fiind singur în celulă, nu avea deloc lumină naturală, ferestruica celulei era în permanență oblonită pe din afară ca să nu se poată vedea cerul. De altfel, geamul era și de neatins la înălțimea la care era situat. În afară de 8 ore destinate somnului, în timpul zilei trebuia să stai în picioare sau pe tinetă. Nu aveai dreptul să te așezi pe pat, nu aveai cu cine să vorbești... Râmnicul Sărat era nu numai cea mai dură pușcărie, dar și un fel de închisoare experimentală, liceu de aplicație pentru viitoarele cadre... Pentru menținerea ordinii aplicau ca metodă de disciplină bătaia. Întrau în celulă cinci-șase gardieni, gealați înalți cu bastoane și băteau toți deținuții pe rând, fără nici o justificare până cădeau pe jos. Toți deținuții indiferent de vîrstă și starea sănătății erau bătuți metodic. Regimul acesta nu l-a ocolit nici pe Mihalache la 80 de ani; nu fusese scutit de bătaie nici Pogoneanu, fost director în Ministerul de Externe care, paralizat pe jumătate, nu putea sta în picioare, era bătut în pat, culcat”.⁵⁰ (Sic)

La 5 aprilie 1962 deținutul Horia Macellariu, cu matricola 137, încarcerat în celula nr. 33 „a fost găsit ciocănind în perete spre celula nr. 32 cu scopul de a lua legătura cu celelalte camere”. A fost pedepsit „cu zile de izolare și regim special”.⁵¹ Un document din același dosar informativ precizează că în detenție Horia Macellariu a fost pedepsit cu 34 zile de izolare.⁵²

48. Apud Constantin Olariu, *Prigoana comunistă împotriva contraamiralului Horia Macellariu*, în „Misiunea”, anul II, nr. 1 (2), 2015, p. 97.

49. Andrei Muraru (coord.), §.a., *op.cit.*, p. 90.

50. Apud Cicerone Ionițoiu, *Râmnicu Sărat? Ce mai odioasă închisoare*, în revista „Memoria”.

51. Arhiva CNSAS – I-375781, vol. I, f. 153.

52. *Ibidem, loc.cit.*, f. 253.